

Triều Tiên và Mỹ vẫn còn khác biệt quá nhiều trong những mục tiêu kỳ vọng, và dù có thể thuận nào được lập ra, thì việc xác minh sự phi hạt nhân hóa Triều Tiên và một bản thảo về hiệp ước hòa bình để chính thức kết thúc Chiến tranh Triều Tiên cũng sẽ phải mất vài năm mới có thể hoàn thiện.

Sau khi Tổng thống Mỹ Donald Trump nhận lời mời của lãnh đạo Triều Tiên Kim Jong-un để hai bên gặp gỡ và thảo luận về phi hạt nhân hóa và các biện pháp giảm căng thẳng trên bán đảo Triều Tiên, một số người đã so sánh đây là cơ hội để chính quyền Trump lập lại thành công như chuyến thăm của Richard Nixon tới Bắc Kinh năm 1972, mở đường cho giai đoạn xoa dịu căng thẳng thời kỳ Chiến tranh Lạnh.

Những chính quyền Trump thiêu công tác chuẩn bị và sẵn can thiệp cá nhân, điểu đã khiến chuyến thăm Trung Quốc của Nixon thành công. Những so sánh với cá nhân giữa hai vị tổng thống vừa tích cực lại vừa tiêu cực, với một bình luận nổi bật nhất là của Jeffrey Lewis rằng “chuyến thăm này giống như việc Richard Nixon đến Trung Quốc, nhưng đó là một Nixon có lòng mà không có khôn”

Không nghi ngờ gì khi nói Nixon và Trump có nhiều điểm chung, từ các chiến lược “điên rồ” cho đến các vết bết đa sắc màu, song tình hình lúc đó và hiện nay lại không có nhiều điểm chung ngoài vị trí địa lý của hai nước mà Mỹ đến thăm, cùng sự tương đồng với chế độ của Mao Trạch Đông và Kim Jong-un. Sự so sánh giữa chuyến thăm 1972 của Nixon với cuộc gặp gỡ triền vng của Trump với Kim đã gây thích lý do vì sao chuyến đi của ông Trump nhiều khi ngược sự gây thất vọng.

Sự khác biệt quan trọng đầu tiên giữa chuyến đi của Nixon và cuộc gặp gỡ tại của Trump là sự chuẩn bị và tiến độ mà hai hội nghị thông điệp lịch sử này được xúc tiến. Như Jeffrey A. Bader đã chỉ ra, Nixon đến Trung Quốc là thành quả tích lũy sau nhiều năm nỗ lực ngoại giao. Không chỉ có chuyến thăm năm 1972 của Nixon được chuẩn bị kỹ lưỡng thông qua hàng loạt kênh liên lạc giữa Mĩ và Trung Quốc, bao gồm một chuyến thăm bí mật của Henry Kissinger đến Trung Quốc trước đó một năm, mà bản thân ông Nixon cũng đã bắt đầu đi nhng tin hiệu với sự sẵn lòng đàm phán với nước Cộng sản Trung Quốc trước cả khi trở thành tổng thống trong một bài viết của ông đăng trên tờ Foreign Affairs vào năm 1967.

Mặc dù Trump bày tỏ tín hiệu sẵn sàng gặp gỡ Kim Jong-un trong quá trình tranh cử, nhưng sau đó lại là hàng loạt tín hiệu trái ngược trong suốt thời gian ông làm tổng thống, trong đó có việc ông gọi lãnh đạo Triều Tiên là “Thằng nhóc Tên Lúa” và ths sử dụng “bảo Lúa và thành n” như Triều Tiên tiếp tục khiêu khích. Và mặc dù cũng giống như bối cảnh ở Trung Quốc và Mĩ những năm 1970, hậu quả thông điệp sau cuộc đối thoại giữa Mĩ và Triều Tiên là sự bất bình thm lòng trong dân chúng, thì những tin tức trái ngược cũng đã nổi lên xung quanh việc ngoại giao ta đã chuẩn bị được đến đâu khi đưa ra quyết định tiếp xúc thông điệp Trump-Kim. Không còn biệt ngữ tin nào là thật, song không nghi ngờ gì khi nói cuộc gặp này đã được chuẩn bị khá sơ sài, gây ra nhiều nghi vấn trước thm cuộc gặp. Ngược lại, Nixon biệt rít chính xác cuộc gặp của ông với Mao Trạch Đông có thể tiến triển ra sao.

Thứ hai, những mục đích mà chính quyền Trump và Nixon theo đuổi là hoàn toàn khác biệt. Sau những năm 1970, chính quyền Nixon và Trung Quốc tìm cách đối trọng với Liên Xô. Ngay khi xác nhận được rằng Trung Quốc và Liên Xô không phải

một phần trong khi xã hội chấp nhận thông tin, Nixon đã tìm cách sắp xếp quan hệ với Trung Quốc. Về phần mình, Trung Quốc, vượt qua một cuộc xung đột biên giới với Liên Xô vào năm 1969, cũng đã mở lòng với sự chào đón của M. Kết quả là Thông cáo Thượng Hải được phát ra như một thành tựu chuyển thềm Trung Quốc của Nixon hoàn toàn dễ hiểu và đặt nền móng cho những nỗ lực xây dựng lòng tin tiếp theo. Không có bất cứ sự mơ hồ hay thông tin gì về các chương trình hay tiến trình chuyên môn đặt ra trong trường hợp của Nixon.

Ngược lại, Trump được kỳ vọng sẽ tạo ra một thỏa thuận với Kim trong chuyển thềm này, và thỏa thuận đó sẽ phải lập đày những khác biệt không thể trong lịch của Triều Tiên lẫn M. Mục tiêu hàng đầu và trên hết của Kim sẽ là sự bảo tồn của chế độ, chính mục tiêu này đã khiến Triều Tiên từ chối những năm trước đây đã bắt đầu phát triển và khí hậu nhân và một số chuyên gia cũng như báo chí Triều Tiên sẽ không dễ dàng nhượng bộ đi đâu này. Trong khi đó, ưu tiên hàng đầu với M là một sự phi hạt nhân hóa hoàn toàn, được xác thực và không thể thay đổi của Triều Tiên. Nếu có bất kỳ thỏa thuận nào được lập ra tại thông điệp Trump-Kim, hẳn phải có một bên chịu nhượng bộ. Và hình mẫu của Thông cáo Thượng Hải không phải thích hợp để liệt kê một danh sách dài những điều thuận và tuyên bố vốn đã được lập ra và bỏ phá vỡ. Đây chính là điểm đã khiến một số người không mấy quan tâm với hội thành công của Trump. Chuyển thềm Trung Quốc của Nixon là một chiến thắng được tích lũy từ những cuộc đàm phán vốn đã thành công, còn thông điệp Trump-Kim chỉ là một ván cờ mà điếu quan trọng nhất là khả năng thông tin của ông Trump.

Cuối cùng, điểm khác biệt đáng kể giữa hai sự kiện này (nếu thông điệp Trump-Kim thực sự được tổ chức tại Bình Nhưỡng) là chuyển thềm của Nixon là kết quả của nỗ lực ngoại giao mạnh mẽ của M còn thông điệp Trump-Kim thực chất được coi là một thành quả của Hàn Quốc. Trước khi Nixon tới Trung Quốc, M và Trung Quốc đã không có bất cứ liên hệ chính thức nào trong suốt hơn 20 năm, song Nixon đã bí mật cử Kissinger đến gặp Chu Ân Lai vào năm 1971 để tiến hành cho chuyển thềm của ông; và M đã không hề đưa vào bất cứ bên thứ ba nào để làm trung gian cho các cuộc đàm phán đó. Tình hình hiện nay thì khá khác biệt. Có thể nói là phải cảm ơn Hàn Quốc vì đã tạo ra sự thay đổi đáng kinh ngạc về trạng thái Bán đảo Triều Tiên. Mặc dù Cựu An ninh Quốc gia Hàn Quốc Chung Eui-young đã nhanh chóng cảm nhận chính sách gây “áp lực cứng đối cứng” của Trump để đưa Triều Tiên vào bàn đàm phán, song thực tế là thông điệp Trump-Kim (chỉ cần nói đến thông điệp liên Triều tại đây) lại là chiến thắng lớn giành cho chính quyền Moon Jae-in, chứ không phải Trump.

Nói tóm lại, Nixon đã tự mình dàn xếp chuyển thềm Trung Quốc trong một nỗ lực

nhóm tái cấu trúc trt t th giđi đ có th theo đui các lđi ích cāa M mđt cách tđt hđn. Điu này tđo cho ông mđt sđ đánh cđđc mđnh hđn vào kđt quđ cāa chuyđn thđm nhđ mđt sđ phđn ánh trđc tiđp bđn thân ông và chính quyđn ông. Trong khi đđ, Trump giđng vđi mđt kđ hđđng công chđ không phđi ngđđi thđc sđ hành đđng, ông hđđng lđi tđ nhđng kđt quđ tđ nđ lđc ngođi giao cāa Hàn Quđc. Vđy liđu thđđng đđnh tđi đđy có th trđ thành mđt sđ kiđn “Nixon đđn Trung Quđc” cāa Trump hay không? Có th là có, song khó có khđ nđng đđiu này đđđc công nhđn ngay sau khi cuđc gđp kđt thúc. Công tác chuyđn bđ vđn chāa đđđc hoàn thiđn đđy đđ, Triđu Tiên và Mđ vđn còn khác biđt quá nhiđu trong nhđng mđc tiêu mà hđ kđ vđng, và dù có thāa thuđn nào đđđc lđp ra, thì viđc xác minh sđ phi hđt nhân hóa Triđu Tiên và mđt bđn thđo vđ hiđp đđc hòa bình đđ chính thđc kđt thúc Chiđn tranh Triđu Tiên cđng sđ phđi mđt vài nđm mđi có th hoàn thiđn.

Chuyđn thđm Trung Quđc cāa Nixon đđ thành công nhđ sđ chuyđn bđ kđ cđng tđ trđđc, quy mô hđn chđ cāa cuđc đđi thođi và nhđng mđi quan tâm chung cāa hai phđa, và nhđ thđc tđ là sđ nđ lđc đđ thđc sđ đđđc khđi đđng và xúc tiđn bđi chính bđn thân ông Nixon. Cuđc gđp thđđng đđnh Trump-Kim cđng có th sđ đánh mđt đđu mđc quan trđng trong lđch sđ nđu mđt thāa thuđn đđđc lđp nđn, song chāa ai dđm chđc chđn vđ đđiu này.

Theo “ [The Diplomat](#) ”

Nhđt Linh (gt)